
ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Горілова О.О.

Харківський національний університет внутрішніх справ

smidt1483@gmail.com

Вступ. Поняття категорії «економічна безпека» походить із змісту терміна «безпека» і має в своїй основі спільні та відмінні риси. Поняття «економічна безпека» вперше було вжито в 1994р. Г Пастернак-Таранушенком. Під безпекою розуміється такий стан суб'єкта, при якому ймовірність зміни притаманних цьому суб'єкту якостей і параметрів його зовнішнього середовища невелика - менше певного інтервалу. «Бажаний» стан суб'єкта визначається конкретним поєднанням параметрів життєдіяльності, в залежності від зміни цього поєднання, буде змінюватися і поняття «бажана» зміна. Тому не менш важливим для суб'єкта є достовірна оцінка рівня безпеки, яка може не збігатися з її реальним рівнем. [1]

Матеріали і методи. Проблема економічної безпеки держави на сьогодні достатньо вивчена в Україні, проте ще не визначений єдиний підхід до трактування основних понять. Досить широко ця проблема знайшла відображення у працях російських учених: А. Абалкіна, В. Сенчагова, В. Медведева, С. Афонцева, А. Пороховського, А. Нестерова, К. Самсонова, Е. Бухвальда, А. Городецького, В. Тамбовцева, А. Ілларіонова. Серед українських учених значний інтерес становлять праці В. Косевцова, І. Бінька, Я. Жаліла, С. Воронцова, В. Мунтіяна, В.Шлемка, Б. Губського, С. Пирожкова, Г. Пастернака-Таранушенка. У працях цих учених висвітлені особливості визначення сутності та складових економічної безпеки держави, аналізу та оцінки економічної безпеки, формування напрямів її забезпечення. [2]

Правову основу діяльності економічної безпеки здійснює Конституція України, міжнародні договори України, Кримінальний кодекс України,

Кримінальний процесуальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, закони України "Про оперативно-розшукову діяльність", "Про захист персональних даних" та інші закони України, а також прийняті відповідно до них нормативно-правові акти. [3]

Результати. «Економічна безпека – це такий стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз і здатний задовольнити потреби особи, суспільства, держави». [4]

Одні вчені розглядають її як утворення з трьох основних частин: до статність фінансово-економічних ресурсів для забезпечення необхідного рівня національної безпеки країни, створення найбільш сприятливих умов для стабільного розвитку економіки в країні та захист економічних інтересів держави, суспільства і особи від зовнішніх і внутрішніх загроз. В даному випадку всі три складові тісно взаємозв'язані та приблизно рівнозначні. [5]

Серед теоретичних аспектів економічної безпеки вагоме місце посідає класифікація її складових елементів. Науковці В.Т. Шлемко, І.Ф. Бінько виділяють такі складові елементи економічної безпеки:

- внутрішні складові економічної безпеки: сировинно-ресурсна, енергетична, фінансова, воєнно-економічна, технологічна, продовольча, соціальна, демографічна, екологічна;

- зовнішньоекономічна безпека: експортна та імпортна. [6]

Виділимо основні проблеми забезпечення економічної безпеки, які потребують першочергового вирішення: значна залежність економіки від іноземних кредитів; достатньо високий зовнішній борг; втручання міжнародних фінансових організацій в ринкові перетворення країни; дефіцит платіжного балансу країни; низький рівень зовнішніх інвестицій. [7]

Висновки. Отже, можна зробити висновок, що на сьогоднішній день в Україні загрози економічної безпеки мають суттєвий вплив на розвиток країни та не регулюються належним рівнем урядом держави. Сучасна політика України щодо захисту як від внутрішніх, так і від зовнішніх загроз потребує значних доопрацювань.

Також, в економічній літературі немає єдиного підходу до визначення економічної безпеки, її структури, показників та критеріїв. У будь-якому випадку забезпечення економічної безпеки країни має обов'язково входити до числа найважливіших національних пріоритетів. [8]

Література.

1. Безпека структурно-інституціональної трансформації економіки регіону: теоретичні основи та прикладні аспекти : монографія / Анатолій Маркович Гуменюк. – К. : НІСД, 2014. – 468 с.
  2. Науковий вісник Ужгородського національного університету . Випуск 6, частина 3 // 2016
  3. Закон України «Про бюро економічної безпеки» //Електронний ресурс - http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Л01606А.html
  4. Шлемко В.Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення : [монографія] / В.Т. Шлемко, І.Ф. Бінько. – К. : НІСД, 1997. – 144 с.
  5. <http://oad.rags.ru/vestnikrags/ issues/issue0506/090508.htm>
  6. Шлемко В.Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення : [монографія] / В.Т. Шлемко, І.Ф. Бінько. –К. : НІСД, 1997. – 144 с
  7. Літош Г.М. Внутрішні детермінанти економічної безпеки України // Теоретичні та прикладні питання економіки: Зб. наук. пр. — К.: Видавничо поліграфічний центр "Київський університет", 2008. — Вип. 17, с. 291—296.
  8. Економіка та держава № 8/2010.
-